

EDINOST

Glasilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

SV edinstvo je moč.

EDINOST izhaja 2krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravnosti in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Berlju in v Ajdežnici po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravnost, via Torrente, Nova tiskarna.

Vsi dopisi se posiljajo Uradništvu via Torrente. Nuova Tipografia: vsak mora biti frankiran. Rokopisi oziroma posebne vrednosti se ne vračajo. Inserati (razne vrste naznavoravnih cen) se zaračunijo po pogodbi. Črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Srbsko-bolgarska vojna.

Mi Slovani posebno radi povdarnamo vzajemnost mej seboj, ali to le povdarnimo, a da bi jo v resnici uvaževali, o tem še misliti ni. Za vzajemnost morda najbolj navdušeni in resnično navdušeni smo gotovo mi Slovenci in uzroka, da je ta čut pri nas bolj razvit, pač je iskati v večji nevarnosti, v katerej se nahajamo kakor skrajna in najšibkejša veja na slovenskem drevesu. Ako torej kako bratsko pleme obžaluje vojno mej brati Bulgari in Srbi, obžalujemo jo gotovo mi.

Ali kaj koristi vse tarnanje; prišlo je tako, in velevažni dogodki na balkanskem poluotoku in njih nastopki se ne dano več razveljaviti. Ako pa preiskujemo uzroke vojne mej brati, najdemo pred vsem, da ima tujec, sovražnik Slovanov, svojo roko vmes. Vedno bolj jasno namreč postaja, da je Bolgarska prekuoja bila pripravljena in podpisana po Angleški. Zadnjeg se je jako v nos kadilo, da so se mej severnimi velevlasti vršili dogovori in sklepali pogodbe, katerih konečna namera je ostala vedno skrivnost angleške diplomacije, katero je ta entente cordiale posebno zarad Ruske veliko vznemirjala.

Misliti pa si je mogla angleška diplomacija, da so posebno dogovori mej Avstrijo in Rusko v prvej vrsti veljali zadevam na Balkanu in baš zato je gotovo, da so Angleži vse storili, kar je bilo le mogoče, da pokukajo za pregrinalo, za katerim so se vršili dogovori v Kromeriju in da, ako mogoče, Rusiji pota prekrižajo. Angleška diplomacija je dobro sodila, da se je na Balkanu mej Rusijo in Avstrijo postavila meja, dokle ima tam dol segati vlast ene in druge obet držav, vsakdo pa lehko sudi, da v tem slu-

čaju bi spadala Bolgarija pod rusko sfero. Vsak politikar mora potrditi, da Rusija skoro ne more pustiti, da bi se Bolgarija odtegnola njenej vrvhovnej oblasti in da je torej poskušnja kneza Aleksandra z angleško pomočjo ustanoviti neodvisno veliko Bolgarijo, morala Rusko strašno alarmirati, kajti s tem bi bili prekrižani vsi načrti ruskih diplomatov in zastonj bi bile vse velikanske žrtve ruskega naroda za osvobojenje balkanskih Slovanov izpod turškega jarma.

Ako stvar zdaj pravično sodimo, ne moremo se čuditi, da je Rusija tako ostro postopala proti Battenbergu, kakor je, kajti nehvaležnost, katero je Ruska žela na Balkanu, skoro je brez primere. Brez ruske pomoči leta 1878 propadla bi bila Srbija in o samostalnej Bolgariji ne bi bilo niti sluga. Ali k malu po sklopjenem miru v Berolini odrekla se je Srbija Rusiji, zdaj pa se je v Bolgariji poskusilo kajt prav enacega. Angleška intriga je fina, kajti ona namerava Rusko tako pritisnoti na zid, da se ne more ganoti.

Ali uprav ta pritisk more postati osodopolen za evropski mir in more spraviti avstrijske in ruske interese v tako navskrižnost, ki bi utegnola uničiti vse prijateljske odnošaje mej obema državama.

Ni se torej čuditi, da se denes Ruska srdi, ne le na Bulgarskega kneza, temuč tudi na srbskega kralja, ki je potegnol meč proti bratskej Bolgarske in da vas slovanski svet obsojuje bratomorno vojno, mej tem ko se vsi neprijatelji Slovanov vesel boja mej brati. Ali ta bratski boj ni po želji narodov, ampak le bolj izvor osebne politike obet vladarjev in baš zarad tega je opreznost velika, da se odium konečno obrne proti onim, ki

so največ krivi te nesrečne vojne. Ruskej pa še posebno ne more biti po godu ta vojna, ker je dokaz, da tudi ena in ista ortodoksa vera, katero ruski konservativci kot več vez povendarjajo, nego pa narodnost, ne zabranja sovraštva mej ljudstvi, posebno ako so ista na manjšej stopinji onike in zrelosti.

Srbska je navalila na Bulgarsko, mislilo se je, da jej bode prav lehka zmaga nad Bolgari, kajti prva ima uže staro, disciplinirano in veliko močnejo, pa dobro oboroženo vojsko za boj, mej tem ko ima druga le novince, ali navdušenost Bolgarov je nadomestila stari vojaški duh in število. Bolgari so se pri Slivnici držali kakor pravi junaki in so Srbe vrgli nazaj na srbsko zemljo.

Mogoče, da Srbi konečno vendar še Bolgare potolčajo; ali danes stoji za Bolgare stvari uže veliko boljše, nego za Srbe. Kaj pa, ko bi Srbi v sramoti ostali? Srbski narod bi svojo jezo skoro gotovo potem spustil na svojega kralja, kajti v Srbiji je m.čna stranka proti kralju in njegovej politiki. — Ako bi se pa v Srbiji zgodila kaka katastrofa, potem ne vemo, ako bi Avstrija to mirno gledala. — Recimo pa, da Srbi v resnici prodru v Sredec, kaj potem, ali Rusija dopusti, da Bolgarijo razdrobe ali uničijo? — Prav gotovo ne.

Vidi se iz vsega tega, da je Štrena silno zamotana in da se je Angležem res posrečilo, severne velevlasti spraviti v zadrego. — Rusija danes gotovo želi, da se na Balkanu vresniči status quo ante na podlagi Berolinske mirovne pogodbe. — Ali to je postal skoro nemogoče, razen ako odstavijo Aleksandra in pošljejo Milana domu ter mu ukažejo, naj miruje. — Mogoče je, da se kaj tacega

tudi namerava; toda to ne pojde brez ruske intervencije; in zatorej je stvar prišla tako daleč, da skoro ne bo mogoče miru napraviti na Balkanu brez intervencije obet direktne udeleženih velevlasti. Situacija torej na noben način ni tako ugodna miru, kakor si jo nekateri predstavljajo, ampak je celo nevarnost, da obe udeleženi velevlasti trčiti druga ob drugo in da se uname iz malega boja velika vojna. — Sicer pa je tudi mogoče, da je Avstrijsko-ruska zveza tako trdna, da jo tudi angleške intrige ne omajajo in da se ne omaje tudi za slučaj, ko bi se imel uže zdaj napraviti konečni račun s turško državo — in to bi bilo v interesu Evrope in njenega kulturnega ter gospodarskega napredka najboljše, posebno zarad tega, da se pogoltnje Angleške enkrat zapreči egoistična kramarska politika — prava nesreča evropskih ljudstev.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Deželni zbori so se danes odprli, tržaški zbor pa ni bil sklican, ker se volitve vanj še niso izvršile.

Na Dunaju so bile te dni ministrske konference glede podaljšanja nagodbe z Ogersko. Glede užitnine se je doseglo porazumevanje, ali ne o tem, koliko odstotkov ima Avstrija, in koliko Ogerska donašati k skupnim troškom, in se ta določba prepusti regnikalnej deputaciji. Prašanje o carinskem tarifu ni prišlo na vrsto, ker avstrijska vlada še nema potrebnih podatkov. Glede ponovitve banknega privilegia ste se obe vladi popolnoma zedinili. Dosej je smela banka za 200 milijonov gld. bankovcev več izdati, nego je imela z gospodino pokritih, odslej pa jih bo smela za 300 milijonov več izdati. Vsa ogerska zah-

bratu dogodbo svojega življenja; a ni bil v svojem pripovedovanju tako nepristranski in natančen, kot bi bil moral biti.

Sicer se je po tekom celih treh mesecov v gradu in njega okolici prav malo spremenilo. Važno je le to, da so ljudje vedno bolj stiskali glave in si pripovedovali, kako hodi mladi grof Venceslav za lepo Milico. In res sta se shajala skoro vsak večer na mestu, katero nam je už poznalo; in tudi po dnevu, kjer je bilo mogoče in pa brez nepotrebnih prič.

To pride do ušes grofa Radivoja. Poslušal je skrivoma ženo svojega oskrbnika, kuharico, ki je veden pripovedovala svojemu možu, kako rada se vidita Venceslav in Milica.

Grajsčaku jame siliti krv v glavo. Sklenol je mladega svojega brata z grda odvornoti od tega, kar je slišal, a potem se vendar premisli.

Drugi dan ga pokliče uže kako zgodaj k sebi. Ubogemu Venceslavu se je uže zdelo, da bo kaj nenavadnega. Ukaže mu sesti in po precej dolgem molku jame:

Dragi brate, kaj tacega ne bi bil pričakovati od tebe. Da bi bil še najoče živ, ne vem, kaj bi on učinil. Ti gaziš in teptaš plemenitaško našo čast. Rajniki tvoj oče se obrne v grobu, če se izvrši, kar si ti nakanja.

Venceslav je vso to introdukcijo voljno poslušal.

»Ti ne pomisliš, nadaljuje, da sva midva zadnja potomca naše rodovine in le na tebi je zdaj vse, da ne zamre obitelj grofov Zagradskih. Izvrstno si uže začel, ikakor kak plebejec.

PODLISTEK.

Ponos in ljubezen.

Povest; spisal Ivan Trošt.

(Dalj.)

Ana si je bila najela stanovanje tam kjer smo jo č. bralki prvi pet opisali. V stanovanji je bilo takrat skoro prav tako, kakor je dvajset let pozneje. Morda je bila tedaj kaka hišna priprava manj, ali to ne dé nič.

V teh prostorih je bil Radivoj tisti večer potem, ko je bila Ana prinesla dete v grad. Bodis-i, da je došel semkaj radi sočutja do nekdanje ljubimke, ali pa radi strahu, da bi ga ta ne izdala; nobeden ne more trdit, da ne bi bilo tud nekaj očetovske ljubezni vmes; a te ni smel kazati pred svetom. Skrival jo je, skrival pred svetom ter ni pustil nikdar, da bi bila pognala blagodejn-kali v njegovem srci.

Stal je svojej nekdanjej ljubimki nemo nasproti. Ona je plakala, prav britko plakala in zdihavje govorila:

»Radivoj, Radivoj, — pa kaj Radivoj, saj sem j-z Viktorja ljubila — kako sem se jaz, uboga, varala! Nikoli ti ne odpuscam, nikoli!«

»Molči, reče on skoro zapovedujočim glasom, pozabivši vse dobre naklepe in zamorivši opominajočga črva — vest, »Nisem prišel poslušat tarnanja in tvojih marenj. Če hočeš, poslušaj moj svet: Vr-

se v mesto k svojemu očetu, za otroka bom uže jaz skrbel. Ali prvi in najvažnejši ujet je ta, da mi prizeseš popolnoma molčanje o vsem in pred vsakim.

Ona mu odgovarja še vedno ibte:

»Ne, k očetu ne morem, ne smem. Pregnal me je, nesrečno, radi tebe me je pregnal v daljni svet.«

»Pusti me, da ostanem tukaj, vsaj v bližini tvojej. Kolnem se pri živem Bogu, da hočem o vsem molčati, le da me prek-skihi, da ne budem v pomanjkanji in hčerk, sad najine ljubezni, vzgojiš, kakor je spodbobno.«

»Tukaj ne moreš ostati, pravi on še vedno istim glasom, kot preje. »Ali čakat — !«

Posle nekaj časa nadaljuje:

»Da, naj ti bodeli Ostani le tukaj, ali tako ne smeš več biti, ker bi provzročilo kakov sum. Daj mi besedo, da se omožis prej ko mogoče! Moža, krepkega in lepega mladeniča, preskrbiti ti uže jaz!«

»Prosim te, nikar me ne ubijaj, saj sem uže tako malo živa. Zukaj me tako zatiraš? Vzel si mi najpreje deviško največ bogastvo: nedolžnost; a sedaj me hočeš pogubiti z nesrečnim zakonom, vzdihue ona, misleč, da vendar omeči jeklenega moža kamenito sreco.«

»Moraš zarohni grajsčak. »Če se mi ne pokoriš, začnem drugače ravnat s tabojo!«

Ana je moral, hočeš — nočeš, udati se zahtevam brezdušnega grofa; nekoliko za to, ker ni bila še popolnoma ugasnula ljubezni kai v njenem srci, nekoliko pa za to, ker jej ni kazalo drugrega, kakor

ostati tukaj. Ode bi jo gotovo ne hotel več spoznavati za svojo in vsemu mestu bi bila v posneh.

Nekoliko mesecov pozneje je bila uže Janeza Svide soproga, ki je bil gozdnin čuvaj ter se po volji svojega gospoda in grofa poročil z Ano. Ljubil je ni nikdar in tudi ona njega ne. Milico, novorojeno Anino hčerko, poslali so bili nekam v ojogo. Ko je bila pa uže bolj odrasla, prihajala je vsake jeseni v Orehovoje k svoji materi. Ljude so bili šečasoma pozabili, kar je bilo in mlajši zarod je verjet, kakor sveto pismo, da je Milica Janeza Snide hčerka.

Ana je živila v posilnem tem zakonu sicer mirno, a ne srečno. V petnajstem letu trnjeve te zvezje dveh različnih si bitij razloči ju smrt. Janez se preseli v večnost, ali kakor je starec rekel: šel je rakom živžgat, polž-m pet! Ne vem, zakaj je dostavil Jernej ta dovtip.

Ana je bila zopet prosta.

Potočila je nekoliko solza za svojim soprogom, a ne radi prave zakonske ljubezni, ampak radi tega, ker je obžalovala njegovo usodo — ker je bil grofa Radivoja čudno sredstvo — rob.

Preselila se je z malo penzijo v pravtono svoje stanovanje, kamor je došla tudi hčerka j-a Milica nekaj let pozneje, kjer se je razvela kot prava vrtnica v jutranjej rosi.

Sedmo poglavje.

Al mogla sem čakati

Tebe na trati!

Se venek ljubezni ni zvili.

Narodna.

Radivoj je bil nekaj dne paver-

zavaja o tej zadevi, ki niso majhna, bila so sprejeti.

Z Dunaju se poroča, da je na ukaz nadvojvode Viljema poslal nemški viteški red dve koloni sanitetnih vogov z vso opravo in postrežniki v Srbijo in Bolgarijo. Veliki prior malteškega reda, Lihnowsky, je uka-
zal, naj se pošlje sanitetni vlak, obstoječ iz dvajset wagonov, v Srbijo pod vodstvom grofa Karola Thuna z dvema zdravnikoma in potrebnimi postrežniki.

V Pragi so bili 13. t. m. trije anarchisti obsojeni v večletno teško ječo.

V ogerskej poslanskej zbornici držav-
nega zborja 21. t. m. je vladu podala več predlog, katero so se izročile doličnim od-
sekom, mej drugimi predlogu glede volitev
državnih poslanec za petletno dobo, potem
glede predružitve občinskega reda in iz-
vršitve predružitve gospodsko zbornice.

Vnanje dežele.

Srbsko-bolgarska vojna. Nič več ni dvombe, da je bila glavna srbska vojska pri Slivnici tako hudo tepera, da se ni mogla več v bran staviti, ampak naglo se je umaknula. Vsled tega poraženja so utišnola tudi srbska bahaška poročila z bojišča. Srbski kralj Milan, ko je zvedel vso nezgodo, razjokal se je in kraljči Natalija je pozvala v cerkev ljudstvo, da Boga prosi za zmago. Oj, lepo je, kdor Boga prosi v svojej ponižnosti in v svojih zadregah, naj ga otme iz rok krivičnega sovražnika, ali ktor v svojej pohlepnosti napade mirnega soseda, svojega brata, da mu poropa njegovo blago i njegovo zemljo, pa ga ta zavrne, in se potem obrača na Boga, na njegovo pomoč, ta greši na božjo pravico, taka prošna, taka molitev ne prodira oblakov, nje ne čujejo nebesa. Da bi Slivnica bila Srbiom v svarilo! Kdor je poslušal »kosovske pesmi«, obžaloval je srbsko usodo ter kralj Branković, izdajico srbskega naroda, in poslušal je te pesmi ves slovenski svet. Čul je tudi o Slivnici ves slovenski svet, a nič ne miluje Srbov, izkrekel je včas svojo sodbo: pravični Bog jih je udaril, šli so na bratomorno delo, prav se jim je zgodil Srbskega navala v Bolgarijo pa ne obsojajo le vši Slovani, obsoj-
ga tudi ves drugi Izobraženi in pravični svet. Po vsej Evropi je le en glas, da je srbsko postopanje protivno vsem mejn-
rodnim pravicam, nesramno in bratomorno. Vera v srbsko poštovanje in junaštvo je ugasnila. To je huda sedba, prežalostna za Srbijo. Srbski narod tega ni kriv, to vemo, kriva je vsega srbska vlad, ki ni poslušala glasu naroda, ampak dajala ubo tujim zapeljvcem in domaćim kukavicom. Ali pustimo te žalostne misli in obrnimo se na poročila, katera govore o srbsko-bol-
garske vojni.

Poročilo iz Bukreša od 20. novembra: Dospela je vest, da so Bolgari srbski napad na poti proti Vidinu odbili. — Poročilo iz Sredca od 20. novembra: dr. Roy poroča z bojišča pri Slivnici, da so Srbi vozove rudečega križa napadli in ranjene razme-

Preprosto, neolikano devo si si izbral in kakor čujem, misliš tudi o poroki s krasno plebejko. Pomisli, brate moj, in razmotri nevarnost, katera preti našej ro-
dovini. Jaz, tvoj varuh, ne dovoljujem ti tega, pritožuj se, kamor ti drago!«

Zdaj se oglasi Venceslav:

»Veš kaj, braniti mi ne moreš nij. Milica mi je prva srce razvnela v slanko ljubezen; ona edina je in bode moja. Če mi ne dovoliš odločene dedičine po očetu, dobiti jo hočem s pomočjo cesarske pravice, katera se ni še nikoli mešala v za-
deva prednikov naših.«

Radijov spozna, da ima Venceslav ozbiljno, trano voljo za brambo svojih pravic; začne tedaj z lepo:

»Brat moj, usmili se mi! Niso ti znane še vse moje razmere. Moja prošlost je tragična, kako tragična! Milica je moja — hči.«

Kako kratko in vendar tako pomenljivo je to ime: hči. Kako odločilno je bilo v tem trenotku, spoznajo lahko bralci sami. Uničilo je mnogo lepih nad.

Venceslav se stresa pri zadnej bra-
tovje besedi in odide. Nič več se nista videla tisti dan.

Radijov je pa naglo korakal sem ter tja po svojej sobi. Po glavi so mu rojile različne misli. Tako sladko in vendar v posameznih slučajih toliko zoprno imo-
»oče mu ni dalo miru.«

Sedaj se mora vse odkriti.

(Konec prib.)

sarili. To se je poročilo mejnarnemu od-
boru rudečega križa v Genevo. (Želim, da se ta vest ne potrdi, ker presramotna bi bila srbskemu imenu). Zastopniki tujih vlad so svetovali bolgarskej vladai, naj even-
tušno ne dopusti, da bi se prostovoljci udeležili brambe glavnega mesta, da srbska vojska ne bo imela vzroka počenjati grozovitosti. Žanov je odgovoril zastopnikom, da so v srbskej vojski tudi prostovoljci. — Poročilo iz Sredca od 20. no-
vembra: Bolgarski knez je z bojišča vidi-
na naznani zmago Bolgarov ter pristavljal, da imajo dragomansko sotesko Bolgari v rokah, in da so Srbi, zmagani na obeh krilih in v središči, morali umakniti na visočine nasproti bolgarskemu središču na levo Dragomana. Bolgari imajo mnogo ranjenih, mej temi je knežev krilni pribodošnik, kapitan Marinov in več častnikov. Vojaki so se junaško bili. — Razna poročila hvalejajo bolgarskega kneza, da je izvrstno vodil vojsko v bitvi 19. t. m.; temu se ne čudimo, ker bil je v Moltke-jev šoli. — »Politische Correspondenz«, poroča 21. t. m. da stese srbska in bolgarska vlad obrnoli na avstrijsko vladu, da blju ta podpirala s zdravstvenimi pripomočki in zdravnikami, ker so po sklepu berolinske konference od leta 1869 neutralne vlade dolžne tako pomagati. Vsled tega je bilo 21. t. m. v ministerstvu zunanjih zadev posvetovanje. — Iste dne poroča »Polit. Corresp.« iz Belgrada: Boji mej Dragomanom in Slivnico so se 17. 18. in 19. nadaljevali, Bolgari so zopet poskusili srbsko levo krilo napasti; posrečilo se jim je tudi, za malo časa nazaj potisnoti levo krilo, ali krepek napad srbskega desnega krila jih je primoral, da so se umaknuli. Srbi imajo občutljivo zgubo, Bolgari pa veliko zgubo. Obe vojski stojite v prejšnjih pozicijah (?). Včeraj ni bilo boja.

V časnik »Times« se poroča 21. t. m.: Garažant je bil poklican v Pirot, da sestavi mirovne pogoje, katere kralj Milan pošlje Bolgariji brez ozira na to, ali Srbi vzemajo Sredec ali ne. On to storil z ozirom na Turčijo, in ker ni pričakoval, da bi Grška stopila v vojno. — Poročilo iz Belgrada od 21. novembra: Da so Srbi bili zmagani pri Slivnici, ta nesreča se pripisuje generalu Jovanoviću, ki je bil preimenoval pazljiv, da ni slutil bolgarskega napada ter bil vsled tega zapoden; poveljništvo mu je bilo vzeto in postavi se pred vojno sodbo. Sklicana vojska druge vrste je uže pod orložjem. Sploh se misli, da se Slivnica po nezgodah praviloma zapre. General Lešjanin je dobil ukaz, naj pri Vidinu pusti majhen odtek vojske in naj se z drugo vojsko napoti naravnost proti Slivnici. — Poročilo iz Kalafata od 21. t. m.: Vidinski beguni pripovedujejo, da je Vidinu velik strah in da v trdnjavi gori; denarnice in arhive so uže v varnost spravili. — »Journal de St. Petersbourg« piše 21. t. m.: Srbski kralj, ako na vsak način hoče priti v Sredec, plati vseh dražje, nego misli. Velevlasti imajo pravico, zahtevati spoštovanje pogodb glede balkanskih narodov. Ker je bolgarski knez sklenil, poklicati vojake iz vzhodnje Rumelije, nema kralj več pravice nadaljevati vojne. — Garigrajska konferenca se je 20. t. m. posvetovala o pismu, katero ima poslati bolgarskemu knezu. Turška vlad je sklenila, namesti začasnega namestnika, poslati dva komisarja v Rumelijo.

Poročilo iz Sredca od 21. novembra: Srbi se povsod umikajo, le eno srbsko kraljevo pri Solineah je ostalo. Breznik so Srbi zapustili in zasedli Bolgari. Srbi se umikajo proti Trnu na srbsko mejo. Garibrodsko cesto so Bolgari zaprli in Dragoman brez boja zaselili. Ena bolgarska četa pod kapitanom Panico je prodrla uže skoz Garibrod do meje ter nekoliko tisoč Srbov zajela. Zdaj se, da je srbska vojska demobilizirana, ker se Srbi brez boja umikajo.

Poročilo iz Slivnice od 22. novembra: Na višavah dragomanske ceste je stalo še eno srbsko kraljevo. Bolgarska močna kolona je danes zjutraj zadelna na sovražnika in začelo se je živo streljanje. Srbi so napravili več utreb i nastavili kričati. Knez je prišel na bojišče in poklical pomoč iz Slivnice. Proti večeru so Bulgari z bodali zgrabili sovražnika ter ga v beg zapodili, sami pa na tem mestu prenočili. Dragomanska soteska je popolnoma očiščena. Skoraj gotovo stopi sovražnik še enkrat v ofensivo. — Iz Sredca se poroča

23. t. m. poslanice naznajajo, da stoji Vidin v plamenu. Srbi postopajo vandalsko, Bolgari se bodo strašno maščevali. Bolgarska zguba znaša doslej 2000 mož, dve sto je mrtvih, večina lahko ranjenih, 350 teško ranjenih. Prednjestrža so sprevale 500 Srbov, ki uže tri dni niso imeli živega in so se hoteli udati Bolgarom; vedo, se v Sredec. Bolgarska vojska se je v zadnjih treh dneh zdatno pomnožila.

Poročilo iz Belgrada od 23. novembra: Vsa vojna krdeja so se združila. Srbska vojska brez odloga stopi v ofensivo. — Poročilo iz Pirotja od 23. novembra: Bolgarska poročila o srbskih grozovitostih so izmisljena. Toliko bolj pa imajo Srbi pravico tožiti, da Bolgari brezpravno ravnajo z ranjenimi Srbi in ujetimi, katerih imajo le malo, Srbi pa ljudomilno ravnajo z ujetimi Bolgari in ne delajo nobenega razločka mej ranjenimi Bolgari in Srbi. Srbski častniki so se v bojih izvrstno vedli, zato imajo veliko zgubo. Zguba Bolgarov je jako velika. Srbska vojska nema nobenega prostovoljca, ampak samo redne vojake. — Angleški časniki poročajo, da je turška vlad 21. t. m. zahtevala od Srbije, naj umakne vojsko iz Bolgarije. — Poročilo iz Sredca od 23. novembra: Tukaj se pričoveduje, da turška vlad želi primirje, zahteva pa poprej knežev dovoljenje, ki pa primirja skoraj gotovo ne sprejme, dokler Srbi niso zapustili Bolgarije, in še la potem se uda za mirovne dogovore, ko prodre bolgarska vojska na srbsko zemljo. — To poročilo je včerajšnja brzojavka potrdila, knez je odgovoril turškej vladai, da primirja neče, ampak da mir sklene na srbski zemlji, hkrati pa prosil turško vladu, naj pošlje svojega komisarja v Rumelijo še le potem, ko bo vojno konec. — Ruski časniki so zelo razjajeni na Srbiju, oni pišejo: Srbija se hlini, kakor bi se potezala za sultanova pravice, da kak kos Bolgarije odtrga in sebi priklopí, ali Turčija brez dovoljenja velevlasti ne sme niti ene pedi bolgarske zemlje Srbiji odstopiti. Životni interesi, veljava države i narodna čast Rusije zahtevajo, da Rusija varuje nedotakljivost bolgarskih mej, kakor lastne svoje. — Garigrajska konferenca se je 21. t. m. o tem zdjelinila, da se pošlje v Bolgarijo turški komisar in da se imenuje mešana preiskovalna komisija, angleški poslanec pa je stavil neke pridržke. Angleška vlad je konferenco zelo zavlačuje, iz česar se vidi, da ima posebne namene.

V nemškem državnem zboru je bilo 20. t. m. poprejšnje načelništvo zopet izvoljeno. Konservativna stranka je predlagala, naj se poslanci v državnem zboru volijo za petletno dobo. 21. t. m. pa so Poljaki interpelirali zastran izganjanja avstrijskih in russkih podanikov iz Prusije.

Angleško-birmanske vojne bo skoraj gotovo k malu koncu. 31. t. m. je stala angleška vojska uže pri Silamgi.

DOPISI.

Iz srbske okolice, 23. novembra. — **Sežanska čitalnica** je z včerajšnjo veselico pokazala, kaj se more s združenimi močmi narediti. Obilo gostov je prišlo iz bližnjih vasi, kjer tudi domačinov. Iznenadilo nas je, da se je tamnojni pevski zbor v primerno kratkem času toliko izruil, da je mogel javno nastopiti. Svojo način je častno rešil, kar priča, da so se posamezne pesni morale ponavljati. Prav tako je tudi kraški kvartet na burno ploskanje pesni: »Mi vstajamo« in »Lovško« ponavljaj, ter s tem pokazal, da je kos svojih nalog. — Role vsele igre: »Bob iz Kraja«, bilo so v pravih rokab, kajti go-snojdinci Kacafura i Pitanci, kjer gg. Cvek, Kantek i Kosovelj, pokazali so s izvrstne diletante, kateri hič delali mestnemu gledišču. Tudi »pevčno kletevje« je gosp. Strekej preizčuo deklamiral. Po besedi je bil običajen ples, katerega se je mladina do ranega jutra živahnno udeleževala, mej tem so se pa ostali pri kapljici izvrstnega terana i petji narodnih pesni zabavljali. Vsem udeležencem ostane Sežanska veselica gotovo v prijetnem spominu.

Opozovalec.

Iz Vipave, 20. novembra 1885. — Zadnjic sem Vam pisal in omenil, kako se pripravljamo za novo volitev: Volilni jan se bliži, teden, možje, na noge, ne dajte se slepti in zapeljati od tacih, kateri Vas love v mreže. Pridite tisti dan v oblnem številu in volite skupno pravne pravice mož, da ne bodo gledali samo, kako bode njih žep in trebuh polem, ampak

skrbeli za uboge in bogate enako, in delali na korist in blagost vsej občini. Kako imamo sedanje može in župane? bodi si v Trgu, posebno pa o Št. Vidovih bojem nekoliko spregovoriti in vsemu svetu njih poštovati pokazati.

Širokemu svetu, mislim, da je znana strašanska povodenj, z njo vred pa storjene škode, posebno po Vipavi in Št. Vidu; koliko škode je povzročila povodenj premožnim in ubogim, tega popisati mi ni mogoče.

Tako po tistem nesreči so se možje in župane obrnoli na vlad s prošnjo, da se pomore kaj z denarjem in tudi na Nj. veličanstvo cesarja, katera prošnja ni bila glas vpijočega v puščavi. Kmalu potem je prišel naš državni poslanec gosp. A. Obreza, ter je pregledal nesrečo in škode, povzročene v Št. Vidu, v Vipavi, največ po zahtevanju sedanjega župana gosp. A. Uršiča. Iz Št. Vida je gosp. A. Obreza prišel tudi v Trg; pa po oklici in v Trgu gosp. Obreza ni mnogo gledal. Pred kratkim časom je prišel nekaj stotin gold. od vlate, nekaj pa še potem od Nj. veličanstva cesarja, da se razdeli mej ene in druge po stanu in premoženju po povodnji zadete.

Tukaj smo še le videli, kaj in kak može in župane imamo po našej blaženjej Vipavski dolini, premalo so skrbeli, da bi se res po razmeri, bodi si premožni ali ubogim ta denar razdelili, preveč so gledali naše. V Št. Vidu je župan najprej za se skrbel, sebi izplačal nekoliko stotin, prav tako tuje svojega tovariša ne pozabil, za druge se le malo in za nekatero še celo brigal ni, da bi jim od tega kaj dal. Tudi v Trgu se je po enakem načinu zgodilo, vendar ne trdim, da si je tukaj naš župan za se kaj pridržal, le prav se ni razdelilo, preveč so dobili bogatini, ki se sami poprašujejo, zakaj in čemu so ta denar dobili, srednje premožni in ubogi, ki so v resnicu potrebeni, pa so ostali popolnoma na suhem. Tedaj možje in župani to ni pravica, ali je ona morabit po pregovoru starih ljudi le še pri Bogu v nebesih?

Posestniki in vsi drugi volili, pozor! Glejte dobro in premisli naj vsak dobro, predno po koga volil, da se izvili možje, da bodo res možje v besedi in dejanju in ne samo na papirju, da se bodo skrbeli za blagostanje in koristi vse občine.

Po volitvi kaj več.

Eden, ki vse vidi in ve.

Iz ipavške doline, 24. novembra 1885. (Izv. dop.). — Naši ljudje in občine zmiraj tožijo zoper prevelike troške, katere nam prizadevajo javne bolnišnice. Pa ne le, da gre denar iz občin v bolnišnice, temuč gredo tudi iz dežele tisočaki za tisočaki, s katerimi se drugi masti, namesto da bi vsaj v naši Gorici ostali in bi prišli takoj nekoliko spet deželanom v korist. Trst si s tem najbolj pomaga. In zakaj? Zato, ker niso naše bolnišnice za nič. Ljudje se jih bojejo kakor mesnice. Ako so bojni, raji hirsijo doma, ali hodijo h konjedcem, ali pa v tržaško bolnišnico, kjer imajo boljše lečenje in boljšo postrežbo. Pa to krčanje in javkanje ne pomaga nič; občine naj se po županstvih pritožijo dež. zboru, ki se snide 25. t. m.

Ako on ne more prenarediti domovinske postave, naj pa prešte in prevravna naše bolnišnice tako, da se jih ljudstvo ne bo ogibal, da ljudje, ki stopajo iz njih, ne bodo več tožili o slabej jedi, o nobenem postrežbi, o slabem in pomanjkljivem lečenju. Tako bodo zahajali potem naši ljudje v domače bolnišnice, bodo cenejo lečeni, nego v tujih bolnišnicah, mi jih bomo lahko kontrolirali in denar ostane v deželi. Toraj občine na noge! Pokljete ljudi in poprašajte tiste, ki so bili v bolnišnici, zakaj nočejo v drugič vanjo in pritožite se dež. zboru, ki se tudi zato zdaj zbere. Saj se je uže lani naš poslanec dr. Roje vestno za to potegnol, kakor se

Napitnica prva po preč. gospodu dekanu iz Postojne vejala je sv. očetu papežu in prosvitnemu cesarju, in druga novomašniku. Napil je g. novomašnik svojemu prvemu učitelju in dobrotniku, preč. gosp. Edvardu Legat-u, c. kr. kapljanu v Lipici, ter domačemu gospodu Župniku in slednji premilost. Tržaškemu škofu in preč. gosp. novomašnik premil. Ljubljanskemu knezoškufu in tako naprej.

Razali smo se v večer v najlepšej volji.

17. t. m. je bil požar na Velikem Ubelškem, nevarnost je bila velika, da vsa vas pogori, ker bila je burja in hiša v tej vasi so skoro vse se slamo pokrite. Zahvaliti se je le eneržiji g. M. Premrla in Jerneja Počkaja, ki sta brambo vodila in pa domačemu prebivalstvu, ki je junaško sodelovalo, da se je ogenj kmalo ustavil in da ni pogorela nego ena hiša in en hlev.

Občinski zastop velike občine Hrenovške, h katerem spada več vasi in tudi Razdrto, izvolil je 19. t. m. soglasno častnima občinjarjem vis. gosp. dež. predsednika barona Winklerja in pa dež. vlade svetovalca, poprej glavarja in pravega dobrotnika našega okraja v. c. gosp. Antona Globičnika.

Domače in razne vesti.

† Mate Bastjan. profesor veronauka na mestnej ital. gimnaziji, rodoma iz Kastva okolo 55 let star ter vrl hrvatski rodoljub, eden soostanovnikov »Naše Slogi« in sotrudnik pri tem listu veliko let, umrl je nočjo nekoliko pred polunočjo kar nenašoma v postelji za srčno bolezni. Sinoči po 8 uri zvečer je bil še v čitajnici prav dobre voje in se tam s prijatelji živil ter se nekoliko pred 10 uro napotil domu. — Rajnki je bil, skoprem malo poznan, vendar še precej dober hrvatski pesnik in mnoge navduševalne pesni v Našej Slogi so bile iz njegovega peresa. Lehka mu zemljica!

Zlata poreka v Rojanu se je obhajala včeraj s posebno slovensnostjo. Starosta rodoljubov naša okolice, gosp. Josip Primožič, posestnik v Rojanu, vedletni obornik polit. društva Edinosti, v poprejšnji dobi in do leta 1872. celih 12 let mestni obornik in deželnim poslanec in nekaj časa celo v mestnej delegaciji delajoč, mož, kateri se je vedno krepko potezal za pravice okoliščanov in bil z Nabergojem vred večkrat v važnih deputacijah do cesarja, ministrov in namestnikov ter je tudi pri zadnjem državnozborskem volitvi predsedoval velikemu volilnemu shodu in svoje sorodake navduševal, da volijo cesarju in narodu zvestega Nabergoja, ta mož je včeraj v svojem 71. letu še kako krepak obhajal 50 letnico svoje poreke se svojo, kako pridno in izgledno soprogjo Jožefo rojeno Martelanc lu sicer zjutraj z tako lepo cerkveno slavnostjo, popoludne v krogu svojih sorodnikov in prijateljev pri dobro preskrbeni mihi. Naj sprejme čestita dvojica tudi naša najprisrčnejša voččia za srečo in dolgo življenje!

Imenovanja. Za okoliš ces. kr. finančnega vojstva za Primorsko so bili imenovani: titularni kontrolor Nikolaj pl. Manzolini in pristavi Avgust Bidischini, Friderik pl. Benigni in Ivan pl. Favent za davkovske kontrolorje, in praktikanti Avgust vitez Boszio, Peter Stabile, Leopold Konić in Natale Vareton za davkovske pristave.

Hrastni dež. zbor se odpre jutri v Poreču. Dnevni red prve seje je ta-le: 1. Priobčenja; 2. Predložitev spisov, o katerih se bodo imelo razpravljati. 3. Imenovanje zborovskih zapiskarjev in verifikatorjev. 4. Volitev raznih odsekov.

Volilni shodi v okolici. Shod volilcev I. okraja v Skedenju v soboto, 21. t. m. je bil še precej obiskan; posvetovali so se možje o kandidatu in se tudi zetili. Ker pa je še mnogo udov lokalnega volilnega odbora manjalo pri posvetovanju, sklenilo se je, da ima biti v nedeljo 6. decembra zopet shod v Skedenju in sicer popoludne ob 4. uri v istih prostorijah in se je dala naloga tajniku lokalnega odbora, da povabi v sejo s posebnimi listki vse ude lokalnega odbora. V nedeljo popoludne ob 4. uri pa so se zbrali udje lokalnega odbora za III. okraj v gostilni obrtniškega društva v Verdelli. Pri vsem tem, da je glede kandidata za III. okraj mej veliko večino volilcev le eno menenje, sklenilo se je zarač odloženja volitve, da se lokalni odbor za III. okraj še enkrat sklice skupaj in da še le pri prihodnji seji postavi kandidata.

V nedeljo, 29. t. m. bode imeli volilni odbor za V. okraj dve seji, in sicer popoludne po sv. maši v Bazovici v gostilni gospoda Urbančiča, popoludne ob 4. uri pa na Opčinah v gostilni gospoda Malalana. Vabljeni so vsi odborniki in drugi rodoljubi, da se prav gotovo udeleže sej ali shodov, kjer more v Bazovici, kjer pa ne more, pa na Opčinah.

Austrijska vojna ladjija Na-renta pod novelnjikom korvetnem kapi-tanom Thewalt, otela je 26. oktobra lošinsko ladjijo »Marietta C.« gotove poguge

pred nosom Kobila. Vihar je bil tak, da bi se ladja bila gotovo na skalah razbila in bi vsi mornarji bili utonili, da se Krki ni posrečilo, ladje oteti.

Ministerstvo je uže odgovorilo na pritožbo mestnega starešinstva zarad takozvanih konsortov; potrdilo je ukaz namestništva, da se namreč mora vpisati onib 380 konsortov mej volilcev še predno se bodo vršile nove volitve. Torej ne pomore nič vse tarnanje rudečih mestnih očetov. Ali kakor se sliši, še ne misijo mirovati, ampak tožili bodo zdaj pri državnem upravnem sodišču na Dunaju, pri katerem se nadajojo vsaj to doseči, da se za to volitev vpisanje konsortov odstrani. Pri takih okoliščinah ni pač mogoče srediti, kajda se bodo vršile mestne volitve in kaj vse se še do tistega časa zgodi.

Tržaške novosti:

Lakonski napadi. V soboto v noči so šli nekateri potrijotični mladeniči po ulici Lazzaretto vecchio. Nek Skabar, ki je bil tudi mej nj mi, pel je še precej na glas neko patriotično pesen. Veseli mladeniče sreča »klapa« drugih srdith in jako rudečih mladeničev, Izmej katerih eden po imenu Weisel, brat onega We-sela, ki je podpisani kakor odgovorni na nesrečnej »Salopardi«, potegne iz jeze zarad patriotične pesni revolver iz žepa in ga posmer na Skabarja; ali Skabar skoči hitro naprej, izbjige Weiselu revolver iz rok, zgrabi ga za vrat in ker je bila blizu straža, zroči ga straži, katera ga odpelje v zapor. — Prijatelji Weisela so urno pete olnesli, ko so videli, da se Skabar ne šali.

Mikrobi nam Tržaščanom ne dajo miru; mestni fizikat je namreč te dni preiskaval mnoge vodnjake, in ker je našel, da voda v njih ni zdrava, dal jih je zagnidati.

Samomora. V pondelek zjutraj se je v kampanji nasproti katoliškemu pokopališču pri Sv. Ani s samokresom v usta ustreljil krčmar Jurij Bizjak iz Sv. Ivana. Mož je obupal zarad finančnih zadreg. Sumi se, da se je zastrupil tudi nek 45 letn fakin Anton Zucheta, katerega so našli v pondelku zjutraj mrtvega v navadnej njemperi v Androna del Busa.

Policijske. Policija je zaprla 24 letnega voznika Jožefa A., kerje svojemu gospodarju, g. Cazzola odnesel 17 gold. zaslužka. — Nek italijanski podanik, ki je tam stradal, pa prišel sem po kruhu, je te dni na trgu stare mitnice na glas kričal proti Avstriji, vsled česar ga je straža peljala v zapor. V Italijo z njim! — 34 letni fakin Alojzij C. je bil zaprt, ker je žugal drugim fakinom z nožem. — Branjevec Luka J. 63let star, rodoma Kamničan je vtokre v prepriču neko noščo žensko na trgu stare mitnice tako nevsmiljeno brcal v trebuh, da je revicislabo prišlo. Policija je živinskega človeka odpeljala v zapor. — Policija je zasadičila in zapila nevarnega tatu, ki je zadnji čas mnogo pokradel po Trstu, nekoga 17letnega postopača Antona N. rodoma iz Vipave.

Občni zbor Štanjelskega vinarskega društva bo v nedeljo dne 6. dec. popold. ob 3 uri v Tomaj. Dnevni red: 1. Navor predsednika, 2. Sporočila tajnikova, 3. Sporočilo blagajnikova, 4. Predlog predsedništva o nakupu zemljišč, 5. Nasvet vodje g. R. Dolenca s obdelovanji vinogradov, 6. Nasvet prof. g. E. Kramarja o napravi društvene kleti v Štanjelu, 7. Nasvet prof. g. E. Kramarja o kmetijskem tečaju, 8. Predlog predsedništva o društveni knjižnici, 9. Nasveti posameznih. Ker so točke dnevnega reda važne in nujne, pridakuje podpisani odbor, da se udeleže vse udje zborovanja. Iste g. ude pa, ki se niso podelili opravilnega deleža za opravno leto 1885-86 opozorujemo, da to blagovole storiti ob občnega zborna; drugače jih bodo moralno ravnateljstvo izključiti v zmislu pravil §. 72.

Stanje dne 21. nov. 1885.
Odbor.

Banka Slavija. sklenila je v mesecih julij, avgust in september t. l. 23.791 novih zavarovanj za 26.147.045 gld. 3 kr. kipital ter je zato prejela 483.895 gld. 77 kr. zavarovalnine in pristojbin. Za škode plačala je v teh treh mesecih 280.932 gld. 93 kr. Denarni promet osrednje blagajnice iznašal je 2.763.502 gld. 50 kr. V posojilnicah bilo je v tem času načelo 403.810 gld. 99 kr., na zemljišča posojevih pa 593.790 gld. 10 kr. Gasilne brizgalnice dobile so štiri občine. — Oi 1. januarju do 30. septembra t. l. bilo je sklenenih 56.027 novih zavarovanj za 58.219.269 gld. 13 kr., ter se je uplačalo zavarovalnine in pristojbin 1.321.507 gld. 76 kr., izplačalo pa za škode 533.634 gld. 21 kr. Samoupravna društva z zavarovanje pokojnih postavlja od dne do dne bolj prijubljena. Dokaz temu je, da stoji do konca septembra 1835. že je 1302 člena, ki so skupno zavarovali 149.700 gld. 90 kr. pokojnih in zito obvezali se uplačati 534.524 gld. 52 kr. ulog. — Tudi zastopniški pokojninski fond se izdrtina in hitro muož, kajti koncem septembra t. l. imel je že 56.241 gld. 57 kr. premoženja.

Krajevna podružnica Na-rendne Domu v Ljubljani. Pred nedavnim časom nam je bila prije-

pred nosom Kobila. Vihar je bil tak, da bi se ladja bila gotovo na skalah razbila in bi vsi mornarji bili utonili, da se Krki ni posrečilo, ladje oteti.

Ministerstvo je uže odgovorilo na pritožbo mestnega starešinstva zarad takozvanih konsortov; potrdilo je ukaz namestništva, da se namreč mora vpisati onib 380 konsortov mej volilcev še predno se bodo vršile nove volitve. Torej ne pomore nič vse tarnanje rudečih mestnih očetov. Ali kakor se sliši, še ne misijo mirovati, ampak tožili bodo zdaj pri državnem upravnem sodišču na Dunaju, pri katerem se nadajojo vsaj to doseči, da se za to volitev vpisanje konsortov odstrani. Pri takih okoliščinah ni pač mogoče srediti, kajda se bodo vršile mestne volitve in kaj vse se še do tistega časa zgodi.

Tržaške novosti:

(Denar in oglasila pošiljati je g. dr. Josipu Staretu blagajniku »Narodnega Doma« v Ljubljani.)

Siromaštvo profesorjev v Budimpeštu. Profesorji budimpešanske obrtniške šole uže pet mesecev niso dobili plače. Vsled tega so poslali deputacijo k načelniku ogerskega obrtniškega društva, ki je govoril prav prijazno sprejel ter jim rekel, da muo tej zadevi ni bilo nič znano, pri zadevah pa se bode, da se ta napaka k malu odpravi. Kdaj pa bode to »k malu«, zaskaj pa ne stakaj? G. načelnik, kateremu ni bilo nič znano, mora se strašno brigati za obrtniško šolo.

Moja luka na hvalinskem morju se napravi v Mihajlovsku. Ta luka boste za trgovino srednje Azije silno važna. toliko bolj, ker se oti delajo železnice v prostrane dežele srednje Azije in se tako zveže Astrahan z hvalinskim morjem.

Italijanska trgovina — z otroki. Policija v Rimu je prišla na sled novemu, groznejnu huodeleštvu. Zvedela je namreč, da je v Rimu družba, ki je kupovala otroke obojega spola od pet do deset let, da jih je dajala heračem, ali pa pošiljala berati na lastni dobitek. V ta namen je družba imela večjo število opravnikov, mejeti tudi žene in dekleta, ki so od časa do časa popotovali po provincijah in od ubogih prebivalcev otroke kupovali. Otroke so potem v Rim vozili in berale dajali. Otroke so toliko dražje plačevali, kolikor več telesnih bib so imeli. Policija je takoj zaprla ude te družbe in dobila je tudi nekaj otrok, ki niso bili še prodani ter jih poslali roditeljem.

Književnost.

Knjige družbe sv. Mohora. Vsacega rodomluba mora v sreči veseliti živo razčetanje te za Slovence sploh preimnitne družbe. Uže petindvajset let lomi ona kruh vede svojim družbenikom, razpolajajoč vsako leto ogromno število knjig meje nje. Letos oh petindvajset let pre projenja te družbe in tiščetletnici sv. Metoda, dosegla je število družnikov, ki jasno kaže, kako se je slov. narodu prikupila, ki kaže, da v njem še tisti skrivni, vere in gorka ljubezen do svojega jezika in narodnosti. Ponosni moramo biti mi Slovenci na to društvo, kateremu ni enakega nikder drugje. Poškočilo je število lanskih družnikov za 1088 tako, da je letos v društvu vpisanih 29.590 letnih in dognitnih družbenikov.

Vsakemu zadnjem je društvo letos podalo šester let po knjig raznoljnega podnebja in zabavnega obsega za borec goldinar. Ni nam jih treba posebno priporočati, ker napisane so po naših boljših pisateljih ter se uže radi tega same priporočajo, razširjene so pa meje našim ljudstvom v tolikoj meri, da jih lahko vsakdo bere. Le nekaj besedi hočemo spregovoriti na sreči onim, koji niso še društveni udi, naj i oni k temu prekoristenu društvu pristopajo, iz česar jim bodo prihajale mnoge koristi.

Mej leposlovnimi spisi, katere nahajamo v društvenih knjigah, ugađajo vlastne povesti Paoline Pajkove, koje spisi objavljeni v zlasti v listih »Zora« in »Kres«, so se slovenskim čitateljem prikupili. Govoriti smo, da bode vsak se zanimanjem bral tudi te dve njeni povesti: »Dneva ne pov nobena praktika« (v Koledarju) in »Dora« (v Večernicah).

V povestih visokocenjene gospe Paoline Pajkove se izrazujejo osobito plemeni, gorki čuti, ki te navdušujejo in ti sreči nekako povzdujijo, da se globoko zamislis v to prelepemu plemenju berilo; stavek za stavkom te vedno bolj zanimajoči prešinja tu do solz, tam do smehljajoči se v mislih, ko tam, tako globoko v zanimljive dogodke, katere zna ta cenjena pisateljica tako večje in polnuto risati, da mi, ko sem na koncu povesti, srce objame nežna milina, ki me navdušuje v plemenju. Tako blago, sočutno, tako zanimljivo priporočati vele nežnočutno žensko srce.

Mi se iz srca radostimo, da se je g. Pavilna Pajkova odločila tudi za družbo

sv. Mohora pisati in z njenimi v tako živih barvah in lehkoumljivej besedi napisanimi povestmi družbine ude blažiti. Njene pripovesti gorko priporočamo vsem, ki kaj resnično lepega brati želi; z mirnim srcem lahko rečemo, da bode se zanimanjem bral, če ne druzega iz letošnjih knjig, vsaj to dve povesti vsakdo, naj si bode še tako poreden, kakor po novej še izobražena Minka, ki je siroti Dorici toliko nagajala.

Slohp se pa po smrti Jurčičevej, Podmiljkovej in Tonejčevej malo dobrih povesti družbi ponuja, kar je zelo občakovati, ker osobito povesti prostesem narodu dopadajo ter jih želno prebirajo. In vendar imamo še sedaj mnogo pisateljev, ki bi lahko dobrih in družbi primerljivih povesti napisali, ki pa se za to malo brigajo. Pravilno bi pa vendar bilo pisati za to prezuslužno društvo, ki zastopa sedaj večino slovenskega naoda in kojega knjige v mnogo tisočih iztiskih po Slovenskem romajo.

Primeren se nam zdi tudi Dr. Vošnjakov spis »Proti Žganju«, ki pa je prekratek. Osobito to tehtno prašanje bi moral kdo v društvenih knjigah širše obravnavati in razložiti prostesem ljudstvu zle nastopke, katere ta strašna pijača učinja meje njim. Priporočimo ga v pridno branje. Zanimljiva sta tudi spisa J. Pajka in J. Majciger-ja, katerih eden odgovarja na pršanje: »Kaj ljudje na naši zemlji jedo, drugi pa: »Kako rastline zmrznejo in pozelejo« in pa drug nič manj zanimljiv in pozelejo.«

(Dalje prih.)

Tržno poročilo.

Kava — cene jako trdne.

Sladkor — menjenje za to blago je vsaki dan boljše in gredo cene više tendenca najbolj

ni, ampak 6, 8 ali še več dni. Kar o *pantu* govorite, to je gola abotnost, gosp. Cotič, katere se smete sramovati. Vse, kar pišete o tem, kako daljše ali krajše kipenje belega mošta na tropinah na miblobo vina vpliva, preidem popolnoma, kajti vpozljavate me na reči, katere so meni uže popolnoma znane bile, ko Vi morebiti na kipenju in oinološko stroku sploh niti mislili niste. To Vam pa vendar povet, da je prav kmetijstvu prava akmodacija gospodarskega postopanja mero-dajnim razmeram čestokrat več, veliko več vredna, nego najkrajši teoretični nauki, še tako vestno izpeljani.

Kar Vi, grspod Cotič, o mojem, v 43. številki »Soče« ponatisnenem članka pišete, to je pa kar hudobno. Jaz sem v tem članku slavno slovensko občinstvo na veliko *slepajo* opozoril, katera se vsled prekanjenosti »hrvatskih čifutov« in po-manjšite naše postave v našem vinskem trgovstvu godi. Vi pa ste se upali javno izreči, da je vsemu temu to krivo, ker jaz vina prav ne napravljam. »Napravite dobra, mila vina, lepe barve, in ne bo se Vam bati konkurenca hrvatskih čifutov«. Tako pišete od besede do besede Vi, gospod Cotič. S tem priznavate hrvatska »čifutska vina« za dobra, mila vina, lepe barve, naša pa za nasprotna. Ali je to pošteno od Vas? Vsak čitatelj bo moral pritrditi, da zlobnost kaj hujšega ne more potrditi.

Naša Šojska vina so dobila leta 1876. veliko srebrno svetinjo pri razstavi v Mariboru, leta 1882. v Trstu. In Vi, gospod Cotič, si upata o naših vinih, katerih niti še kušali niste, tiko javno pisati?? Pater Greut-rjev pfui je pač še dosti premil izraz za označenje takega postopanja. Gnjusi simi, Vam se dalje odgovarjati, pa strokovna čast, katera skruniti nikomur ne pripušcam, veleva mi to le:

Na Vaš odgovor ad 1. Najzačnji kmet bode vedel, da ne more na dobroto vina čisto in golo nič vplivati, ako se te lo grozdje, — čisto surovo grozje — pred zimasti in potem še le kaj oroblja, ali pa ako se narobe postopa; kajti oboje delo e pri največjem bednjem grozja, z 4 delaci v treh urah končano, ako se tako postopa, kakor se pri tem delu v Klosterneuburgu, Mariboru, St. Michelu, na Slapu in sploh po vsej vinorodnej Nemčiji, Franciji itd. postopa, da se namreč najprej grozja izmasti — v Klosterneburgu in vsej Nemčiji uže v nogradu!! — ter potem še le na ženj mreži z pomočjo lesenih grebelc, ne pa dlanirko oroblja. Tako nerodno, preokorno postopanje, kakor se pri tem delu na Gorilškej kmetijski Šoli vidi, ne nahaja se z lepa še kod drugod.

(Konec prih.)

Poglavitni nauki in molitve, ki jih mora znati, kdo hoče prejeti sv. firmo, sv. pokoro, sv. obnajilo, in sv. zakon, zove se malaknjičica, katera je izšla v naši tiskarni in se dobiva po 4 nove.

Ozdraviti mogu pomoču naše svetiske, zacionalne in sijgarne metode oni, koji bolju na živih padavici, želuco, živčanom zujenju u ušesih, ubadjanju u ušesih, koi slabu čuju, koi trpe od glavobogic migrane, bledaci i slabini. Kad bolestnih na plučih i nedihu postigli smo posle četvero čednog lešenja najčudovitije uspeje. Molimo, da da pošalje točan opis sa markom za odgovor na

Privatnu Kliniku „Freisal“
u Salzburg (austria)

Na prodaj je 5000 bilfrite bržanske poj konske cene. Ked jih hoče kupiti, brne naj se na Lovro Jerinčiča v Lugu poleg Riemnja.

Zdravilni plašter
(cerot).

Ozdravi temeljito vsako rano, bodisi še tako zastarana in kronična in tudi take, kise se uže spr-menile v raka, ustavlja še tako močan glavobol, vse bolečine živcev in revmatizma v zgloboh, čudelno pomaga v polčah materinskih i. t. a. 56 letna skušnja z izvrstnim uspehom, kakor razvidno bo nevestinih spričalih, katete se morejo pokazati vsakemu — dobitva se le v lekarni

Rovis, Corso st. 47.

SLOVENSKI tržaški almanak

izide v našej tiskarni te dan, to je velika pola, da se pridaje na zid, na njej se nahajajo vse važnejše firme Trsta

oivtini, zdravniki, konzuli tujih vlad, poštne tarife, vojni red po morju in po železnici, kolobar za 1886, škala za kokevanje in sploh vse, kar more zanimati take, kateri imajo posla z Trstom.

Almah velja le 50 soldov in keder ga hoče imeti, naj ga precej naroči.

Riunione Adriatica di Sicurtà

V TRSTU

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883

Glavnica društva gld. 3,300.000—

Reservni fond od dobičkov 536.622.02

Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150.000—

Reservni fond za pokritje premikanja vrednosti efektov 161.500—

Premijna rezerva vseh oddelkov 7,342.780.36

Reserva za škodo 267.601—

V portfelju:

Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih 16,954.118.57

Skupni znesek v. h. škod plančnih od 1. 1888 do 1883 gld. 114,949.847.01

Urad ravnateljstva 24—24

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej Šibl)

Odlikovan na rastavi l. 1882.

Anton Bonne

krojč

plaza S. Catterina N-ro 1 prvo nadstrešnice se slav. občinstvu.

Obleka

po najnovejšem kroju, importacija najfinješega avstrijskega in inostranskega blaga 4—

najnižje cene.

Marijaceljske

želodečne kapljice,

izvrstno delujoče zdravilo pri vseh bolezni na želodcu. Neocenljive dobrote posebno vliv nihov pri netičnosti, slabosti želodca, z griš, smrdi, napenjanju, kislem pehanju, kolikri želadčni kataru, gorečicem (rzavci) pri preobilnej produkciji slin, rumenici bluvanjem in gnusu, glavobolu, (ako boli iz želodca) krč v želodcu, zbasanji, preobilnosti jedi in pijac v želodcu, proti glistam, bolezni na vranici in jetrih in tudi roti zlati žili ali ha morojdani. Cena steklenici je z nakazom vred samo 35 nov. Glavni zalog ima lekarničar k angelju varhu. 21—52

D. Brady Kremsier,

Morava.

V Trstu jih pa dobiti pri lekarničarju J. Seravalio blizu starega sv. Autona.

Nič več kašlja

Prsni čaj
napravljen po lekarničarju

G. B. ROVIS

v Trstu, Corso 47

ozdravi vsak kašelj, še tako trdrovaten, kakor to spričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvih tuk. zdravnikov.

Ta čaj j. sestavljen iz samih rastlin in čisti kri. ima dober okus in velja en zavoj za 8 dni 60 n.

Omenjena lekarna izdeluje tudi pile za prestrežje života in proti madrona iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprtem truplu, želodčnih boleznih itd. In se leči uživajo o vsakem času brez obzira na dijetu. **Ena škatlja velja 30 sold** 10—24

Plašter in tudi tinktura proti kurjim očesom in debeljkoži — cena 3 plaštrov za kurja očesa 20 soldov. — Ena steklenica tinkture 40 soldov.

Edina zaloga v Trstu v lekarni Rovis, v Gorici v lekarni Cristofolletti in Pontonij v Ajdovščini v lekarni Guglielmo.

V tej lekarni govorji se tudi slovenski.

EDINOST

Podpisani naznani p. n. občinstvu, da je odprt v ulici *Barriera vecchia* št. 8.

Trgovino z dežniki

z bogato zalogo toliko svinatih, kolikor volnatih in bombažnih dežnikov. Popravljajo tudi dežnike in solčke. 19—24

Giulio Grimm.

Svicarska

ČOKOLADA

in

CACAO

iz tovarne

AMEO KOHLER & FILS v LAUSANNE (Švica)

odlikovano v medailjone 1830 leta.

L. H. BERNSTEIN na DUNAJU

Generalni poslovodavac za Avstro-Ogrsko

IX. Bergasse, št. 18.

Svicarska

Čokolada

in

CACAO.

VLAHOV

Likver okrepjujući želudac odobren po viših oblastih sa dekretem a pripravljen od

ROMANO VLAHOV

Šibenik (Dalmacija) sa filialom u Trstu, Via S. Lazarro Br. 1-A.

Ovaj likver, koji se uzimajuje mješan sa vodom, kavom, vinom, teom ili juhom, se stavljaju u vegetabilnih sokovih, imajući zdravotna svojstva, te njegovo neposredno djelovanje pokazuje u želudcu i kod probavljajućih slabinu i tromost i pospišujuće tek. On čisti polaganu, uništjuje glijete ublažujući kronicke hrapavosti jetara, sileznu, umanjujući sve malo po malo zastarjele bolesti hemoroida.

Uzimali se likeri danonice, čuvaju od otrovnih miazma, proizvirovički koli od pokvarenog zraka, toli od epidemija, zato je izvrstan lek proti *groznicu* i proti *koleri*.

Ono pako što sačinjava pravu osobinu likera u zdravstvenoj struci jest. Što oslobađa ljudi odane srči i pokunjnosti od škodnih posledica, koje čovječanstvu daje veliki broj nesrećnih.

Zalista iz malo danah čovjek, koji se služi tim likerom čuti, da mu je povrćena životna snaga, i čuvstvo blagostanja čini ga zadovoljnim, probudjenim i svježim za svaki rad.

Da se olakšati kupovanje občinstvu gospodar tvornice osnovao je na široko razprodaju svoga likera, koji se može dobiti u svih kavansih i rakijača.

LA FILIALE IN TRIESTE

dell' I. r. priv.

Stabilimento Austr. di Credito

per commercio ed industria

VERSAMENTI IN CONTANTI

Banconote:

3 % annuo interesse verso preavviso di 4 giorni

3% * * * * * 8

3% * * * * * 30

Per le lettere di versamento attualmente in circolazione, il nuovo tasso d'interesse comincerà a decorrere dalli 27 corrente. 31 corrente e 22 Novembre, a seconda del rispettivo preavviso

Napoleoni:

3 % annuo interesse verso preavviso di 30 giorni

3% * * * * * 3 mesi

3% * * * * * 6

Banco Giro:

Ban onote 2% sopra qualunque somma

Napoleoni senza interessi

Assegni

sopra Vienna, Praga, Pest, Bruna, Troppavia, Leopoli, Lubiana, Hermannstadt, Innsbruck, Graz, Salisburgo, Klagenfurt, Fiume Agram, franco spese.

Acquisti e Vendite di Valori, diverse e incassi coupons 1%.

Anticipazioni sopra Warrants in contanti, interesse da con-

venirs.

Mediante apertura di credito a Londra 1/2% provvigione per 3 mesi.

effetti 6% interesse annuo sino l'importo di 1000 per importi superiori da con-

Trieste, 1. Oktobre 1883

48—42

Resnica traja najdaljše.